

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXXIV. Mulieri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Excipiendum 3. Quòd Rex bona aliqua regi, ex iusta causa in feudum dare, vel aliter concedere possit, ita vt supremam jurisdictionem & dominium à se non abdicet, est tamen hinc exactè distinguendum; vel bona antea infeudari solebant, tunc eodem modo infeudari, vel alio modo concedi possunt, cum hæc non censentur esse noua alienatio; Vt dixi *l. 3. tract. 3. c. 10. n. 2. §. denique.* vel antea infeudari & concedi solita non sunt, tunc attendendum partim ad grauitatem causæ seu necessitatis, ob quam concessio fiat, partim ad læsionem seu imminutionem iurium seu reddituum, est enim receptum apud *Canonist. in c. 2. de supplem. negligentia Prælatorum in 6.* quòd alienatio sine consensu Procerum fieri non possit cum magno præiudicio dignitatis Regiæ. Verùm ordinariè non præsumitur esse graue præiudicium ac læsio, si fiat cum reseruatione superioritatis ac supremi domini directi, cuiusmodi reseruatio semper intelligi debet, tamen si in concessione non exprimitur, præterquam si ex modo donandi, siue ad iunctis apparet, alienationem ex causa iusta ob publicum bonum factam esse plenè, ita vt omnis superioritas & directum etiam dominium abdicatum fuerit, qua de re *Couarr. in pract. qq. c. 4. n. 1.*

4 Corollarium. Si à Rege, alioue Principe aut Domino alienatio fundi in Ecclesiam facta sit, censei debet absoluta ac plena sine reseruatione domini directi aut superioritatis in bona. *argumento. c. Nouerim. 6. causa. 10. q. 1. & docet gloss. in c. Solita. 6. verb. suscipiunt. ibidem Felu. n. 5. de maioritate. licet contradicat Couarr. n. 2.* cuius tamen sententia vera est, si ex consuetudine regni appareat, quòd omnia Ecclesiarum bona immobilia supremæ Imperat. aut Regis jurisdictioni subdita sint, vel ad eundem, tanquam supremum directum eorum dominum appellationis causâ denique deuoluantur.

Ad extremum aduerte in textu, quòd duæ causæ ab Innocent. afferantur, ob quas Rex alienationes reuocare debeat, videlicet quia iurauit se non alienaturum, & quia

jus alienandi non habet, verùm prior causa sola non sufficeret, quemadmodum si aliquis iuret se testamentum non reuocaturum, & postea reuocat, is periurus est, sed reuocatio valet, vt docui *l. 2. tract. 3. c. 8. n. 5.* quamobrem altera ratio adiuncta est, quæ & per se sola sufficit, quòd Rex, etiam seculo iuramento, alienandi potestatem non habeat.

CAPITVLVM XXXIV.

Mulieri.

PARAPHRASIS.

Mulier virum petebat coniugii iure, iurans quòd secum verbis de presenti contraxisset, sed quia viro negante mulier in probatione defecit, ipse absolutus à Iudice fuit. Hoc casu responderet Gregor. IX. Quòd Iudex licentiam mulieri dare non debeat alteri nubenti, ne periurii ipsemet Pontifex auctor esse videatur, sed nec nubere volentem prohibere debet Iudex, ne si fortè falsum iurauerit, matrimonium legitimum impediatur, quare conscientia suæ relinqui debet.

SUMMARIUM.

1. Si pars agens præmissio iuramento confessionem faciat de contracto matrimonio, & in probatione deficiat, accessus ei ad alias nuptias non est prohibendus, neque tamen etiam suadendus, sed potius contrarium.

NOT. Vnicum. Si pars agens confessionem iuramento præmissio faciat, quòd matrimonium contractum sit, & in probatione succumbat, non est ei prohibendum, quominus ad alias nuptias accedat, non est tamen id ipsum suadendum sed potius contrarium, vt absistat. Prioris partis ratio est, quia confessio actoris non facit, vt sententia contra reum feratur, imò non obstante confessione eius, quamuis iurata,
 e e e pro-

probata non sit, sententia fertur contra a-
storem pro Reo.

Dices si mulier hæc matrimonium cum
viro verbis de præfenti non contraxerat, fuit
periura; si autem contraxerat, tunc poste-
rius matrimonium est irritum ac sacrilegum,
ergo necessario conuincitur esse grauis cri-
minis rea.

Resp. ita esse, sed cum nesciatur, nec de
ea ostendi possit, verène, an falsò jurarit,
relinquenda est conscientia suæ, sicut in
textu dicitur. Posterioris partis ratio est
propter suspicionem periurii, vti ex textu
colligitur.

CAPITVLVM XXXV.

Clericus.

PARAPHRASIS.

Aliquis Clericus iurauit, quòd statuta Ec-
clesiæ suæ edita seruare vellet; post ali-
quot verò annos per idem, quod antea
præstitit iuramentum, promisit se serua-
turum esse statutum, quòd postea editum
erat. Hoc casu resp. Gregor. IX. licet
is malè fecerit, statutum transgrediendo,
tamen ex vi iuramenti ad eius obligatio-
nem non teneri, neque ad obseruatio-
nem obligatum.

SUMMARIUM.

1. Non potest aliquis facere, vt iuramentum
ante præstitum ultra limites materiæ suæ ex-
tendatur.

NOT. Vnicum. Non potest aliquis effi-
cere, vt iuramentum antè præstitum
vltra limites materiæ suæ extendatur, exem-
plum habes hîc: aliquis iurauit, quòd statu-
ta Ecclesiæ suæ seruabit, is promittendo ef-
ficere non potest, vt virtute prioris iuramen-
ti obligetur ad statuta, quæ post iuramen-
tum edita sunt. Si tamen intentionem ha-
beat, id denuò jurandi, ita vt sicut priùs ju-
rârat se seruaturum statuta, quæ ante erant,
ita jâ jurare velit in statuta, quæ postea facta
sunt, tunc obligatur non ex iuramento prio-

re, sed posteriore. Veruntamen hoc casu
non extendit iuramenti prioris obligatio-
nem, sed aliud iuramentum edit simile prio-
ri; idem cernere est in voto, si jurâsti, te om-
nibus diebus veneris jeiunaturum, non
potes efficere, vt obligatio voti prioris ex-
tendatur etiam ad dies Sabbathi, potes ta-
men aliud votum edere, quo obligari velis
ad jeiunandum in Sabatho, vti antè te obli-
gâras ad jeiunandum die veneris.

Quæritur. Vtra intentio in dubio præfe-
renda sit? videri potest eam præferendam
esse, quòd voluerit obligari ex primo iura-
mento, ita vt intentio effectum non ha-
beat, propterea quòd iuramentum strictè
interpretandum sit. *arg. c. Cum Clerici. de
verb. sigf.* Sed contrarium placet, præsumen-
dum esse, quòd nimirum posteriorem in-
tentionem habuerit, ita vt obligetur ex nouo
iuramento. Nam actus potiùs intelligi de-
bet, ita vt valeat, quàm vt pereat. *c. Abbat.
25. de verb. signif. &* potiùs præsumi debet,
quòd aliquis se obligare voluerit modò pos-
sibili, quàm impossibili, cum impossibile
nulla sit voluntas.

Ad motium contrarium dico, si ad sit
aliqua obligatio iuramenti, eam in dubio
restringendam potiùs esse, non extenden-
dam: at verò si constet, quòd aliquis volue-
rit se iuramento obligare, tum is modus in
dubio præferri debet, secundum quem obli-
gatio subsistit, & idem dicendum de voto,

CAPITVLVM Vltimum.

Iuramentum.

PARAPHRASIS.

Quando Iudex parti iuramentum defert, ab
ea reculari non potest, sin autem pars par-
ti iuramentum deferat, pars, cui defertur
iuramentum, recusare potest vel referre,
in actione tamen famosâ Reus conuen-
tus iuramentum referre non potest.

SUMMARIUM.

1. Iuramentum litis decisuum, à iudice obla-
tum parti, ab ea præstandum est, nisi causam
justam